

Aktuálně k důchodům včetně předčasných a pozůstalostních

JUDr. Jan Přeb

Důchodové pojištění je upraveno od roku 1996 zákonem č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Od doby svého schválení byl již mnohokrát novelizován, poslední významnou novelizaci představuje zákon č. 220/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Zákon č. 220/2011 Sb. přinesl změny jednak ve výpočtu důchodů, jednak další změny, které směřují především k posílení finanční udržitelnosti důchodového systému v dalším období.

Impulsem pro přijetí uvedené novely zákona o důchodovém pojištění byl nálezh Ústavního soudu vyhlášený pod č. 135/2010 Sb., který zrušil ustanovení § 15 zákona o důchodovém pojištění, které upravuje výpočtový základ. Ústavní soud zrušil toto ustanovení od 30. září 2011, a proto nová úprava stanovení výpočtového základu nabývá účinnosti rovněž **od 30. září 2011**.

Nová úprava výpočtu důchodů

Důchod z důchodového pojištění se skládá ze dvou složek, a to ze základní výměry, která je stanovena pevnou částkou a je jednotná pro všechny druhy důchodů, a z procentní výměry, která se u přímých důchodů (tj. důchodů starobních a invalidních, které se přímo vypočítávají z výdělku oprávněného) stanoví příslušnou procentní sazbou z výpočtového základu a u důchodů odvozených (tj. pozůstalostních a sirotčích) se stanoví příslušnou procentní sazbou z procentní výměry důchodu zemřelého, který zemřelý pobíral nebo na který by měl nárok. Na základě zákona č. 220/2011 Sb. došlo ke změnám jak při stanovení základní výměry, tak při stanovení procentní výměry.

Nová úprava stanovení základní výměry

Dosud vyšší základní výměry důchodu stanovovala vláda svým nařízením, přičemž zákon o důchodovém pojištění neobsahoval žádná kritéria pro stanovení výše základní výměry. Od 1. ledna 2011 činí výše základní výměry důchodu podle nařízení vlády č. 281/2010 Sb., o zvýšení důchodů v roce 2011, částku 2 230 Kč měsíčně.

Od roku 2012 se bude výše základní výměry odvozovat procentním poměrem z průměrné mzdy, a to pro každý jednotlivý kalendářní rok. **Základní výměra důchodu bude činit 9 % průměrné mzdy měsíčně**, přičemž výše základní výměry se bude zaokrouhlovat na celé desetikoruny směrem nahoru. Tuto vyšší základní mzdu bude stanovovat podle těchto zákonných pravidel vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí (od těchto pravidel se přitom nebude možné nijak odchýlit, což je podstatná změna proti dosavadní úpravě, kdy výše základní výměry závisela na úvaze vlády, která ovšem v praxi sledovala při stanovení výše základní výměry zachování relace mezi důchody vyměřovanými v různých obdobích).

Z uvedeného vyplývá, že důležitým pojmem je průměrná mzda. Tento pojem je definován v novém znění § 15 zákona o důchodovém pojištění, a to konkrétně v odst. 4.

JUDr. Jan Přeb působí na Ministerstvu práce a sociálních věcí

Podle tohoto ustanovení se za průměrnou mzdu považuje částka, která se vypočte jako součin všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, pro který se průměrná mzda zjišťuje, a přepočítacího koeficientu pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu; vypočtená částka se zaokrouhluje na celé koruny nahoru (takto vymezená průměrná mzda se používá i pro stanovení redukčních hranic).

Průměrná mzda stanovená pro kalendářní rok však nesmí být nižší než průměrná mzda stanovená pro bezprostředně předcházející kalendářní rok. Hodnoty všeobecného vyměřovacího základu a přepočítacího koeficientu vyplývají ze zákona o důchodovém pojištění (jedná se o hodnoty zjišťované Českým statistickým úřadem) a dosud je vyhlášovala vláda svým nařízením; **od 30. září 2011** bude tyto hodnoty **rovněž** vyhlášovat Ministerstvo práce a sociálních věcí **vyhláškou**.

Ministerstvo práce a sociálních věcí tedy vyhláškou, kterou má podle zákona o důchodovém pojištění vydat do konce září každého kalendářního roku, stanoví hodnoty všeobecného vyměřovacího základu, přepočítacího koeficientu pro úpravu tohoto základu a výši základní výměry důchodu. Do 30. září 2011 má tedy Ministerstvo práce a sociálních věcí vyhláškou stanovit výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2010 (tj. za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, pro který se všeobecný vyměřovací základ stanoví) přepočítací koeficient pro úpravu tohoto základu a výši základní výměry důchodu platnou od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2012.

Nová úprava stanovení výpočtového základu pro určení procentní výměry

Zákon č. 220/2011 Sb. přinesl **nové znění § 15** zákona o důchodovém pojištění. V nové úpravě tohoto ustanovení spočívá těžiště zákona č. 220/2011 Sb.

Podle dosavadní právní úpravy (tj. úpravy účinné před 30. zářím 2011), převyšuje-li osobní vyměřovací základ částku první redukční hranice, stanoví se výpočtový základ tak, že částka do první redukční hranice se počítá v plné výši, z částky osobního vyměřovacího základu nad první redukční hranici do druhé redukční hranice se počítá 30 % a z částky osobního vyměřovacího základu nad druhou redukční hranici se počítá 10 %. Výši redukčních hranic stanovila vláda svým nařízením s účinností od 1. ledna kalendářního roku (pro období od 1. ledna 2011 do 29. září 2011 na základě nařízení vlády č. 283/2010 Sb. platí jako první redukční hranice částka 11 000 Kč a jako druhá redukční hranice částka 28 200 Kč).

Nová právní úprava účinná od 30. září 2011 spočívá na těchto principech:

- výše redukčních hranic je navázána na průměrnou mzdu a tyto hranice se vždy od 1. ledna kalendářního roku zvyšují,
- v pásmech mezi jednotlivými redukčními hranicemi došlo k podstatným změnám v rozsahu zápočtu částky osobního vyměřovacího základu, přičemž do konce roku 2014 platí přechodná úprava a do roku 2015 platí cílová úprava; v období do konce roku 2014 platí tři redukční hranice a od roku 2015 platí dvě redukční hranice.

V období od 30. září 2011 do 31. prosince 2014 se výpočtový základ stanoví z osobního vyměřovacího základu tak, že:

- a) do částky první redukční hranice se počítá 100 %,**

- b) z částky nad první redukční hranici do druhé redukční hranice se v období od 30. září 2011 do 31. prosince 2011 počítá 29 %, v roce 2012 se počítá 28 %, v roce 2013 se počítá 27 % a v roce 2014 se počítá 26 %,
- c) z částky nad druhou redukční hranici do třetí redukční hranice se v období od 30. září 2011 do 31. prosince 2011 počítá 13 %, v roce 2012 se počítá 16 %, v roce 2013 se počítá 19 % a v roce 2014 se počítá 22 %,
- d) z částky nad třetí redukční hranici se v období od 30. září 2011 do 31. prosince 2011 počítá 10 %, v roce 2012 se počítá 8 %, v roce 2013 se počítá 6 % a v roce 2014 se počítají 3 %.

V období od roku 2015 se výpočtový základ stanoví z osobního vyměřovacího základu tak, že:

- a) do částky první redukční hranice se počítá 100 %,
- b) z částky nad první redukční hranici do druhé redukční hranice se počítá 26 %,
- c) k částce nad druhou redukční hranici se nepřilíží.

V období do konce roku 2014 první redukční hranice činí **44 %** průměrné mzdy, druhá redukční hranice činí **116 %** průměrné mzdy a třetí redukční hranice činí **400 %** průměrné mzdy. V období od roku 2015 první redukční hranice činí **44 %** průměrné mzdy a druhá redukční hranice činí **400 %** průměrné mzdy. Výše redukčních hranic se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru. Výši těchto redukčních hranic podle těchto pravidel stanoví Ministerstvo práce a sociálních věcí vyhláškou, a to jak pro důchody přiznávané, tak pro důchody již vyplácené.

Stanovení výpočtového základu v období od 30. září do 31. prosince 2011

Pro rok 2011 stanovilo hodnoty všeobecného vyměřovacího základu a přepočítacího koeficientu nařízení vlády č. 283/2010 Sb. a na základě těchto hodnot lze stanovit výši průměrné mzdy pro období od 30. září 2011 do 31. prosince 2011; výše této průměrné mzdy činí **24 740 Kč**. V návaznosti na tuto výši průměrné mzdy lze pak stanovit (příslušným procentním poměrem) výši redukčních hranic platných od 30. září 2011 do 31. prosince 2011. Výši těchto redukčních hranic stanoví vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí č. 226/2011 Sb., o výši redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro období od 30. září 2011 do 31. prosince 2011; vyhláška je účinná od 30. září 2011. Podle této vyhlášky první redukční hranice činí 10 886 Kč, druhá redukční hranice činí 28 699 Kč a třetí redukční hranice činí 98 960 Kč.

V období od 30. září do 31. prosince 2011 se výpočtový základ stanoví tak, že:

- do částky **10 886 Kč** se započítává osobní vyměřovací základ **100 %**,
- z částky **nad 10 886 Kč do částky 28 699 Kč** se z osobního vyměřovacího základu započítává **29 %**,
- z částky **nad 28 699 Kč do částky 98 960 Kč** se z osobního vyměřovacího základu započítává **13 %**,
- z částky **nad 98 960 Kč** se z osobního vyměřovacího základu započítává **10 %**.

Způsob stanovení výpočtového základu se nejlépe objasní na příkladech:

Příklad č. 1:

Osobní vyměřovací základ činí 10 000 Kč.

Výpočtový základ činí 10 000 Kč podle staré i podle nové právní úpravy.

Příklad č. 2:

Osobní vyměřovací základ činí 25 000 Kč. Výpočtový základ podle nové právní úpravy činí 14 980 Kč, tj. $10\,886\text{ Kč} + (14\,114\text{ Kč} \times 0,29) = 10\,886\text{ Kč} + 4\,093,06\text{ Kč} = 14\,979,06\text{ Kč}$ a po zaokrouhlení 14 980 Kč (částka 14 114 Kč představuje rozdíl mezi částkou 25 000 Kč a částkou první redukční hranice, tj. částkou 10 886 Kč). Výpočtový základ podle staré právní úpravy činí 15 200 Kč, tj. $11\,000\text{ Kč} + (14\,000\text{ Kč} \times 0,3) = 11\,000\text{ Kč} + 4\,200\text{ Kč} = 15\,200\text{ Kč}$ (částka 14 000 Kč představuje rozdíl mezi částkou 25 000 Kč a částkou první redukční hranice, tj. částkou 11 000 Kč). Výpočtový základ je podle nové právní úpravy o 220 Kč nižší. Obecně se dá uvést, že snížení výpočtového základu se podle nové úpravy projeví u pojištěnců s příjmy zhruba mezi 11 000 Kč a 34 000 Kč. Největší pokles bude u pojištěnců s příjmy okolo průměrné mzdy.

Příklad č. 3:

Osobní vyměřovací základ činí 50 000 Kč. Výpočtový základ podle nové právní úpravy činí 18 821 Kč, tj. $10\,886\text{ Kč} + 0,29 \times (28\,699\text{ Kč} - 10\,886\text{ Kč}) + 0,13 \times (50\,000\text{ Kč} - 28\,699\text{ Kč}) = 10\,886\text{ Kč} + 5\,165,77\text{ Kč} + 2\,769,13\text{ Kč} = 18\,820,90\text{ Kč}$ a po zaokrouhlení 18 821 Kč. Výpočtový základ podle staré právní úpravy činí 1 340 Kč, tj. $11\,000\text{ Kč} + 0,3 \times (28\,200\text{ Kč} - 11\,000\text{ Kč}) + 0,1 \times (50\,000\text{ Kč} - 28\,200\text{ Kč}) = 11\,000\text{ Kč} + 5\,160\text{ Kč} + 2\,180\text{ Kč} = 18\,340\text{ Kč}$. Výpočtový základ je podle nové právní úpravy o 481 Kč vyšší.

Z uvedených příkladů vyplývá, že pojištěnci by měli pečlivě zvažovat den, od kterého žádají přiznat starobní důchod, aby nedošlo ke snížení jejich výpočtového základu.

Stanovení délky rozhodného období pro zjištění osobního vyměřovacího základu

Osobní vyměřovací základ, z něhož se stanoví výpočtový základ, se zjišťuje z rozhodného období. Rozhodným obdobím pro stanovení osobního vyměřovacího základu je dosud **období 30 kalendářních roků** bezprostředně před rokem přiznání důchodu s tím, že se do rozhodného období **nezahrnují roky před rokem 1986**. Rozhodné období se tak postupně prodlužuje; cílového stavu třiceti let mělo být dosaženo v roce 2016 (při odchodu do důchodu v roce 2016 by rozhodným obdobím bylo období 1986 až 2015).

Podle nové právní úpravy má být rozhodným obdobím pro stanovení osobního vyměřovacího základu **období, které začíná kalendářním rokem bezprostředně následujícím po roce, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku**, a končí kalendářním rokem, který bezprostředně předchází roku přiznání důchodu. Do rozhodného období se nadále **nezahrnují roky před rokem 1986**. Tato nová úprava znamená postupné prodlužování rozhodného období nad 30 let (v zásadě by se mělo jednat o celoživotní období); reálně se však tato změna projeví až u důchodů přiznávaných **po roce 2016**. K zamezení negativního dopadu budoucího prodloužení rozhodného období až k roku, v němž pojištěnec dosáhl věku 19 let, bylo zároveň stanoveno, že studium po dobu prvních 6 let po dosažení věku 18 let bude vyloučenou dobou.

Nové principy stanovení rozhodného období se objasňují na těchto příkladech:

Příklad č. 4:

Bude-li starobní důchod přiznáván ode dne, který spadá do roku 2016, bude rozhodným obdobím období 1986 až 2015 (tj. třicet let).

Příklad č. 5:

Bude-li starobní důchod přiznáván ode dne, který spadá do roku 2026, bude rozhodným obdobím období 1986 až 2025 (tj. čtyřicet let).

Další změny zákona o důchodovém pojištění

Další změny, které přinesl zákon č. 220/2011 Sb., se týkají jednotlivých druhů důchodů a dále valorizace důchodů.

Starobní důchod

Základní podmínkou nároku na **starobní důchod** je kromě získání potřebné doby pojištění **dovršení důchodového věku**. Důchodový věk se od nabytí účinnosti zákona o důchodovém pojištění od 1. ledna 1996 postupně zvyšuje, přičemž tempo zvyšování důchodového věku se jednotlivými novelizacemi urychluje.

Podle úpravy zákona č. 306/2008 Sb. má důchodový věk pro pojištěnce narozené po roce 1968 činit 65 let u mužů, bezdětných žen a žen, které vychovaly jedno dítě, a 62 až 64 let u žen, který vychovaly nejméně dvě děti (v závislosti na počtu vychovaných dětí). Tato úprava stanovení důchodového věku však byla změněna zákonem č. 220/2011 Sb.

Na základě zákona č. 220/2011 Sb. se, v návaznosti na zvyšování střední délky života **při dosažení důchodového věku, urychluje tempo zvyšování důchodového věku a dále má dojít k úplnému sjednocení důchodového věku mužů a žen**. Po sjednocení důchodového věku se má důchodový věk dále postupně zvyšovat jednotným tempem pro všechny pojištěnce, přičemž není stanovena horní věková hranice.

U pojištěnců narozených po roce 1977 se důchodový věk stanoví tak, že se k věku 67 let přičte takový počet kalendářních měsíců, který odpovídá dvojnásobku rozdílu mezi rokem narození pojištěnce a rokem 1977 (tato úprava se však týká vzdálené budoucnosti a do doby, než by měla být prakticky realizována, může dojít k její změně podle aktuální demografické situace; tempo zvyšování důchodového věku se přitom může urychlit nebo naopak zpomalit či dokonce zcela zastavit).

K úplnému sjednocení důchodového věku má dojít u pojištěnců narozených v roce 1975, u nichž důchodový věk (bez ohledu na to, zda se jedná o muže či o ženu a u žen bez ohledu na počet vychovaných dětí) bude činit 66 roků a 8 měsíců. Konkrétní úprava důchodového věku pro pojištěnce narozené v období 1936 až 1977 je obsažena **v nové příloze k zákonu o důchodovém pojištění**. Nejdříve se zrychlené zvyšování důchodového věku dotkne bezdětných žen narozených po roce 1955 (žena narozená v roce 1956, která nevychovala žádné dítě, dovrší důchodový věk v březnu 2019).

Nové principy stanovení důchodového věku se znázorňují na těchto příkladech:

Příklad č. 6:

Důchodový věk muže narozeného v roce 1952 činí podle dosavadní právní úpravy 62 let a 10 měsíců a podle nové právní úpravy rovněž 62 let a 10 měsíců; u tohoto pojištěnce ke změně při stanovení důchodového věku nedochází.

Příklad č. 7:

Důchodový věk ženy narozené v roce 1962, která vychovala jedno dítě, podle dosavadní právní úpravy činí 63 let a 8 měsíců. Podle nové právní úpravy důchodový věk této ženy má činit 64 let a 6 měsíců.

Příklad č. 8:

U pojištěnce narozeného v roce 1990 se důchodový věk stanoví tak, že se k věku 67 let přičte 26 měsíců (tj. $1990 - 1977 = 13$; $13 \times 2 = 26$). Důchodový věk tohoto pojištěnce bude činit 69 let a 2 měsíce.

Předčasný starobní důchod

U předčasného starobního důchodu se snižuje výše procentní výměry za dobu, která chybí ode dne přiznání tohoto důchodu do dosažení důchodového věku. Do konce roku 2011 se procentní výměra předčasného starobního důchodu snižuje ve dvou pásmech (v závislosti na délce chybějící doby) za každých i započatých 90 kalendářních dnů z doby ode dne, od kterého se přiznává předčasný starobní důchod, do dosažení důchodového věku o

- 0,9 % výpočtového základu za období prvních 720 kalendářních dnů,
- 1,5 % výpočtového základu za období od 721. kalendářního dne.

Od roku 2012 se procentní výměra předčasného starobního důchodu snižuje ve třech pásmech; toto snížení činí za každé (i započaté) období 90 chybějících dnů:

- 0,9 % výpočtového základu za období prvních 360 dnů,
- **1,2 %** výpočtového základu za období **od 361. kalendářního dne do 720. kalendářního dne,**
- 1,5 % výpočtového základu za období od 721. kalendářního dne.

Příklad č. 9:

Pojištěnec žádá v roce 2012 o přiznání předčasného starobního důchodu a do dosažení důchodového věku mu ode přiznání tohoto důchodu do dosažení důchodového věku schází přesně 900 dní, tj. deset období po 90 dnech. Za prvních 360 chybějících dní se procentní výměra předčasného starobního důchodu sníží o 3,6 % (tj. $4 \times 0,9 \%$), za dalších 360 chybějících dní se procentní výměra sníží o 4,8 % (tj. $4 \times 1,2 \%$) a za posledních 180 chybějících dní se procentní výměra sníží o 3 % (tj. $2 \times 1,5 \%$); celkem se tedy procentní výměra předčasného starobního důchodu sníží o 11,4 % výpočtového základu. Podle právní úpravy účinné před rokem 2012 by snížení procentní výměry předčasného starobního důchodu v tomto případě činilo jen 10,2 % výpočtového základu.

Vdovský a vdovecký důchod

U vdovského a vdoveckého důchodu dochází od roku 2012 ke změně jedné z podmínek nároku. U těchto důchodů se rozlišuje nárok bez podmínek nebo při splnění stanovených podmínek. Vdovský nebo vdovecký důchod náleží vždy po dobu jednoho roku od úmrtí manžela nebo manželky (bezpodmínečný nárok) a poté tehdy, jsou-li splněny stanovené podmínky (např. invalidita ve třetím stupni, péče o nezaopatřené dítě nebo dosažení stanoveného věku); nejsou-li tyto podmínky splněny, zaniká nárok na vdovský nebo vdovecký důchod.

Nárok na tento důchod však **vznikne znovu**, jestliže se splní některá ze stanovených podmínek do stanovené doby, tj. dosud **do pěti roků** po zániku dřívějšího nároku na vdovský nebo vdovecký důchod. **Od roku 2012** dochází k té změně, že se stanovené podmínky musí znovu splnit ve lhůtě **dvou roků** po zániku dřívějšího nároku na vdovský nebo vdovecký důchod (tato lhůta dvou let přitom platila před účinností zákona o důchodovém pojištění, takže vlastně dochází k návratu k předchozí úpravě).

V rámci přechodných ustanovení zákona č. 220/2011 Sb. (čl. II bod 2) je však stanoveno, že vznikl-li nárok na vdovský nebo vdovecký důchod před rokem 2012, vznikne nárok na tento důchod po roce 2011 znovu, splní-li se podmínky nároku na tento důchod ve staré lhůtě, tj. ve lhůtě pěti let po zániku dřívějšího nároku na vdovský nebo vdovecký důchod.

Příklad č. 10:

Žena ovdověla ve věku 40 let v roce 2012. Po uplynutí jednoho roku od úmrtí manžela jí v roce 2013 nárok na vdovský důchod zanikl, neboť žena nespĺňovala žádnou ze stanovených podmínek. Tato žena se v roce 2016 stala invalidní ve třetím stupni. Nárok na vdovský důchod jí však znovu již nevznikne, neboť ke splnění podmínky došlo až po uplynutí dvou let po zániku nároku na vdovský důchod.

Příklad č. 11:

Žena ovdověla ve věku 40 let v roce 2011. Po uplynutí jednoho roku od úmrtí manžela jí v roce 2012 nárok na vdovský důchod zanikl, neboť žena nespĺňovala žádnou ze stanovených podmínek. V roce 2016 se stala invalidní ve třetím stupni. Nárok na vdovský důchod jí znovu vznikne, neboť tato podmínka byla splněna do pěti let po zániku nároku na vdovský důchod a na tuto ženu se vztahuje přechodné ustanovení zákona č. 220/2011 Sb.

U vdovských a vdoveckých důchodů došlo ještě k další změně, která se týká **zániku** nároku na tento důchod v důsledku uzavření **nového manželství**. Zanikne-li nárok na tento důchod v důsledku uzavření nového manželství, náleží dosud vdově nebo vdovci ještě **částka ve výši 12 měsíčních splátek důchodu**, na který vdova nebo vdovec měli nárok. Od 1. ledna 2012 je tato úprava zrušena, tj. částka ve výši 12 měsíčních splátek vdovského nebo vdoveckého důchodu se při zániku nároku na tento důchod při uzavření nového manželství již nevyplácí.

Nová pravidla zvyšování důchodů

Termíny pro zvyšování důchodů (tj. pravidelný termín leden kalendářního roku a mimořádný termín pátý kalendářní měsíc po měsíci, v němž růst cen dosáhl 5 %) se nemění.

Bylo však upuštěno od podmínky, že zvýšení důchodů musí činit aspoň 2 % (při splnění této podmínky důchody musely být zvýšeny, v případě nesplnění této podmínky důchody být zvýšeny nemusely). Nově platí, že se při zvýšení důchodů v pravidelném termínu vždy zvyšují i základní výměry důchodů, neboť zde je vazba na průměrnou mzdu.

V pravidelném termínu se **základní výměry** vyplácených důchodů zvyšují tak, aby výše základní výměry důchodu činila 9 % průměrné mzdy s tím, že výše základní výměry se zaokrouhluje na celé desetikoruny nahoru.

Procentní výměry vyplácených důchodů se při zvýšení důchodů v pravidelném termínu zvýší **o tolik procent** (zaokrouhlených s přesností na jedno platné desetinné místo nahoru), aby u průměrného starobního důchodu **úhrn částky** zvýšení základní výměry a částky zvýšení procentní výměry důchodu odpovídal zvýšení průměrného starobního důchodu stanoveného ve výši součtu růstu cen za příslušné období (které končí nově srpnem) a jedné třetiny růstu reálné mzdy (zaokrouhlené s přesností na jedno platné desetinné místo).

Procentní výměry vyplácených důchodů se však nezvýší, pokud se již v důsledku zvýšení základní výměry důchodu zvýší výše průměrného starobního důchodu alespoň o tolik procent, kolik činí stanovené procento zvýšení.

Procentní výměry vyplácených důchodů se při zvýšení důchodů v mimořádném termínu zvýší o tolik procent, kolik činí růst cen za příslušné období.

Podle dosavadní právní úpravy výši zvýšení důchodů stanovovala vláda nařízením, přičemž mohla rozhodnout i o vyšším zvýšení, než vyplývalo z pravidel obsažených v zákoně o důchodovém pojištění (při splnění stanovených pravidel pro zvýšení důchodu vláda musela důchody zvýšit, avšak mohla rozhodnout i o vyšším zvýšení, neboť zákon stanovil, kolik činí zvýšení důchodů „nejméně“).

Nová pravidla přesně určují výši zvýšení důchodů a již neumožňují vyšší zvýšení. Vzhledem k tomu, že pravidla valorizace jsou nyní pevně dána zákonem o důchodovém pojištění, bude výši zvýšení důchodů nově upravovat vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí. Poprvé bude vyhláška o zvýšení důchodů vydána v lednu 2012. Tato vyhláška má být vydána rovněž do konce září 2011.